

Veelbelovend, maar liefde voor detail ontbreekt

Wittenbeck kiest bewust voor roodzwenk

Laagvorming in de oude greens

Als ontwikkelaar van een nieuwe golfbaan heb je te maken met een levensgroot dilemma. Bouwen kost geld. Als exploitant zul je er daarom naar streven zo snel mogelijk te openen om in ieder geval iets terug te verdienen. Het gevaar is dan altijd dat je te snel opengaat. Op een moment dat de gewenste kwaliteit nog niet behaald is en openstelling antireclame oplevert. Vakblad Greenkeeper constateerde deze ontwikkeling op Wittenbeck Golf, in het gelijknamige Oost-Duitse dorp aan de Oostzee bij Schwerin.

Auteur: Hein van Iersel

Duitsland is op golfgebied een echt witstruis land. Veel meer dan in andere West-Europese landen wordt snel gekozen voor witstruis greens. Dat heeft onder andere te maken met de Amerikaanse oriëntatie van veel greenkeepers. Ook de belangrijkste zaadhuizen Optimax en Pro-Sementis promoten voornamelijk kruipend witstruis. Af en toe is er een baan die het aandurft tegen de stroom in te roeien en zijn eigen visie te volgen. Graszaadkweker Gerard van 't Klooster van de firma Barenbrug: "De eigenaar en de hoofdgreenkeeper van Wittenbeck zijn in 2006 reeds bij ons geweest om zich te oriënteren over de keuze voor roodzwenk. Zij wilden als nieuwe baan een nieuwe richting inslaan en zaken anders aanpakken dan de gevestigde orde." Hoofdgreenkeeper Henryk Gloger: "Wij zijn hier in Europa en moeten niet in alles de Amerikanen nalopen. Zeker als dat betekent dat je wordt opgezaaid met een grassoort die veel meer werk met zich meebrengt dan nodig is. Penn A4 is veel intensiever in onderhoud dan roodzwenk en de balsnelheid is hetzelfde. De opdrachtgever heeft de keuze gemaakt voor roodzwenk op de nieuwe greens. Hoe dat gaat

uitvallen, kan ik nu nog niet zeggen. We kunnen altijd nog doorzaaien met *agrostis capillaris*. Dat is het grote voordeel van roodzwenk. Je kunt makkelijk uitwijken naar gewoon struisgras of zelfs naar witstruis. Andersom is het veel lastiger. De keuze voor roodzwenk is daarom niet zozeer ingegeven vanuit het oogpunt van duurzaamheid, maar eerder uit het aspect van marketing en onderhoud."

Negen holes

Wittenbeck is geen compleet nieuwe baan, maar een baan die uitgaat van een eerder gebouwde negen holes golfbaan. Ook dat complex werd onderhouden door Henryk Gloger en gedeeltelijk zelfs met hetzelfde team greenkeepers. Momenteel heeft Gloger een team van tien personen tot zijn beschikking voor de 18 holes baan. Zes van hen werkten al eerder op de oude baan. Voor dat course is een meer voor de hand liggende keuze gemaakt voor de grasbezetting van de greens, namelijk *agrostis stolonifera* met een behoorlijk aandeel *Poa annua*. Erg consequent zijn deze greens niet onderhouden, wat aantoonbaar is door een plug te nemen uit een van de

oude greens. Er is door de jaren heen een bonte verscheidenheid aan types dresszand gebruikt.

"Wij zijn hier in Europa en moeten niet in alles de Amerikanen nalopen"

Nederlandse roots

Wittenbeck is van een Duitse eigenaar en wordt onderhouden door Duitse greenkeepers. De aanleg is grotendeels gedaan door Nederlanders. De bouwcoördinatie is uitgevoerd door Bert van den Brand van Albatros Golf uit het Limburgse Neer. Albatros heeft inmiddels 40 projecten gerealiseerd door heel Europa. Het bedrijf treedt daarbij niet op als aannemer, maar coördineert de bouw en regelt gespecialiseerd personeel. Een deel daarvan is ook weer Nederlandse sub-contractor, onder wie een aantal bekende namen zoals Huub Sliepen, André Pouwels en Sjoerd van der Heide. Wittenbeck is ontworpen door Achim Rheinmuth van Stadtler Golfdesign als een links golfbaan. Feitelijk is het natuurlijk geen links baan, omdat

De enorme waste bunker middenin het terrein is geen beauty, maar ecologisch gezien wel interessant. Getuige dit zeldzame grasklokje en nesten van oeverzwaluwen.

Nest van een oeverzwaluw

hij niet direct aan zee ligt. Wel is bij goed weer (wij bezochten Wittenbeck in de regen) de Oostzee duidelijk te zien. Het meest opvallende aan Wittenbeck zijn de enorme geprononceerde bunkers. Sommige greens worden bijna volledig afgedekt door een massieve gordel van bunkers. Anders dan de bunkers in de oude baan zorgen de nieuwe bunkers voor afstand en perspectief. Het bekende bezwaar van links courses, dat je geen referentie in je schot hebt, is op de meeste holes dan ook niet terecht. Rheinmuth: "Op veel banen wordt diepte in het spel gebracht door

het planten van bomen. Op een links course kan dat natuurlijk maar heel beperkt, omdat bomen niet thuishoren in het landschap. Je moet daar diepte scheppen door andere middelen, bijvoorbeeld door verschillende maaiahogtes van het gras." Een bunker van een heel andere categorie is een enorm grote waste bunker midden in de baan. Achim Rheinmuth heeft deze hindernis in de baan getekend, maar is zelf niet tevreden met het resultaat. Biologisch gezien is het een interessant gebiedje. Er nestelen zelfs al oeverzwaluwen in de leemoevers, maar echt mooi is de waste bunker niet. Rheinmuth overlegt binnenkort met de eigenaar over de opties voor het gebied. Niet alleen de bunkers en de afwezigheid van bomen karakteriseren de baan. Dat geldt ook voor de vele waterpartijen, beekjes en zelfs watervallen. Al deze elementen zijn 100% kunstmatig en voorzien van folie. Er zijn zwerfkeien gebruikt om de oevers van de vijvers, de eilanden in dezelfde vijvers en de beekjes vorm te geven. De zwerfkeien zijn gevonden op eigen terrein.

Zand

De bouw van Wittenbeck is gestart in februari 2006. Nog in datzelfde jaar zijn de meeste greens en fairways ingezaaid. Een jaar later is het laatste gedeelte ingezaaid. Henryk Gloger: "De greens van 2007 waren eigenlijk beter en sneller op niveau dan de greens van vorig jaar." De greens zijn aangelegd met zand dat uit eigen terrein is gewonnen. Omdat er te weinig grof zand voorhanden was, is er wel zand bijgekocht. Dat

geldt natuurlijk ook voor het witveen dat door de toplaag van 25cm van de greens is gemengd. Rheinmuth: "Wij zitten in een eindmorene landschap. Dat betekent dat al het zand hiernaartoe spoelt en er dus weinig uniformiteit is in beschikbaar zand. Omdat dit ook geldt voor het leemgehalte is er regelmatig onderzoek gedaan naar de fractieverdeling en het leemaandeel."

Matig onderhoud

Als je als bezoeker op een baan komt die net open is, moet je rekening houden met je beoordeling van de baan. Een goed onderhouden baan wordt mooier door de jaren heen en kan nooit enkele maanden na openstelling perfect zijn. Bepaalde zaken moeten al van het begin aan perfect zijn. Voorbeelden daarvan zijn: scalperen van de greens, veel schade aan de triplex ring van de greens, tekort afgestelde greenmaaiers, grote klavervlakken en slecht gestoken en teruggeplaatste holes.

"Op veel banen wordt diepte in het spel gebracht door het planten van bomen, maar die horen niet thuis in het landschap van een links course"

